

Привіт, мамо, або тато, або бабусю, дідусю :) !

Ви помітили, що наші діти не читають довгі тексти та підручники? Вони не вникають ні в що довше двох хвилин, якщо це не відео і не картинки. Зате наші діти і підлітки досі люблять гратися. Тому ми вже протягом шести років практикуємо методику навчання дітей фінансової грамотності тільки за допомогою ігор.

Наші уроки в школі цілковито складаються з ігор і практики! Займаючись із дітьми індивідуально, усе, що ми робимо, — це граємося і виконуємо різні цікаві завдання. Наприклад, граємо в спеціальне доміно, ходимо в банк або до магазину, складаємо рецепт борщу і обчислюємо вартість вечері для родини. І з нами грають дорослі. Найчастіше виявляється, що гра дає користь не стільки дитині, скільки самим дорослим. Граючи, батьки одержують на заняттях практично корисну інформацію і знання для власного застосування:

- Як вести сімейний бюджет.
- Як заощаджувати.
- Як будувати фінансові стосунки з родичами.
- Як забезпечити фінансову безпеку.

Ця книга — для вас, батьки. Тепер ви самі навчите своїх дітей і всю родину фінансової грамотності.

Бажаємо вдалих і приємних ігор, які принесуть користь усій родині.

Зовсім небагато теорії про те, у якому віці вчити поводження з грішми

Найчастіше нам ставлять запитання: з якого віку «вже час» навчати фінансової грамотності? Ми відповідаємо: навчання фінансової грамотності починається тоді, коли ви вперше даєте дитині в руки монетку. Здоровий глузд підказує, що оскільки монетки не є стерильними і навіть просто дуже чистими, давати їх дитині варто з того віку, коли вона перестає знайомитися з усіма предметами «на смак».

До 5 років. Знайомимося з грішми

Наш перший блок ігор орієнтований на вік до 5 років. Приєднуйтеся, як тільки наважитесь дати дитині копійчки для гри! Перші ігри цього розділу будуть орієнтовані переважно на знайомство з грішми як з фізичними об'єктами, бо діти до 5 років:

- вивчають предмети з точки зору їх фізичних властивостей і функцій;
- готові зрозуміти, що гроші — це монети та паперові банкноти, які підлягають обміну на речі, щоб ті їм належали;
- ще не розуміють різниці між грошовими величинами;
- ще не розуміють, що гроші — це засіб для комфортного благоустрою, тобто «обмін від обміну різниться».

Тільки-но діти починають засвоювати базове розуміння грошей і вимагати речі, з ними треба грати в ігри, які:

- розкривають взаємозв'язок «бажаний об'єкт — гроші»;
- навчають грошових форм і величин: паперові — «старші» за монети;
- навчають концепції та призначення грошей: гроші на благо.

6–8 років. Вчимося практичного поводження з грішми

Наступний етап фінансового розвитку починається, коли діти познайомилися з грішми, звикли до них і зрозуміли, що їх можна обмінювати на щось корисне. Тепер, коли дитині від 6 до 8 років, вона:

- вчиться розуміти різницю між грошовими величинами;
- може робити самостійно покупки в магазині;
- вчиться розуміти концепцію збереження грошей;
- ще не усвідомлює, що гроші — це засіб для комфортного благоустрою, тобто «покупка від покупки різниться»;
- ще не здатна планувати свої витрати на тривалий період.

До цього часу діти зрозуміли, що гроші потрібні для того, щоб придбати якийсь товар. Тепер необхідно вчити, що:

- спочатку заробляємо — потім витрачаємо;
- ціна — кількість грошей, які треба віддати;
- різний результат — різна кількість грошей;
- потрібно ставити запитання: «скільки це коштує?».

9–11 років. Вчимося витрачати

Цей період розвитку дитини характеризується:

- швидким фізичним зростанням;
- усвідомленням свого «я»;
- першими спробами самовираження і проявом незалежності;
- розвитком суспільної свідомості;
- формуванням перших захоплень, не пов'язаних зі шкільним навчанням;
- посиленням ототожнення себе з однолітками.

До цього часу діти зрозуміли прості правила поведінки в магазині, грошові величини і базову концепцію ціни.

Відповідно в цей час варто розвивати такі фінансові навички:

- уміння робити покупки, порівнюючи товари;
- уміння порахувати здачу;
- розуміння взаємозв'язку між часом і грошми;
- прояв ініціативи і підприємливості;
- розуміння вартості речей;
- формування уявлення про зароблені гроші;
- уміння зводити баланс своїх доходів і витрат.

12–14 років.

Вчимося планувати витрати та заощадження

У цьому віці підлітки:

- уже розуміють, що гроші — це засіб для комфортного благоустрою, але ще не розуміють, що «комфорт від комфорту різниться»;
- уже розуміють концепцію збереження грошей;
- вчать планувати короткострокові витрати;
- не здатні самостійно планувати свої витрати в рамках загального сімейного бюджету;
- не здатні планувати довгострокові витрати.

У цьому розділі ми майже повністю переходимо від ігор до практики, дедалі більше заглиблюючи підлітків у світ «дорослих грошей».

15–16 років.

Вчимося відповідати за своє майбутнє

Особливості розвитку дітей у цей період:

- розвивається здатність до логічного мислення та планування;
- загострене прагнення домагатися визнання в однолітків;
- з'являється бажання виявити незалежність;
- настає час прийняття перших серйозних життєвих рішень.

У цей період потрібно розвивати:

- уміння активно заощаджувати, витратити і вкладати;
- уміння пов'язувати між собою мету і заощадження;
- формування відповідальності за інших і за себе;
- уміння вести розмови про гроші і будувати плани на майбутнє;
- формування уявлення про гроші як інструмент влади;
- уміння розбиратися у формах виплати зароблених грошей, дебетових і кредитних картках, заповнювати бланки податкових декларацій.

У цьому розділі ми допомагаємо підлітку повністю освоїтися у світі «домашньої економіки» і спланувати своє майбутнє.

Бажаємо вам приємних фінансових занять із вашими дітьми! Буде просто чудово, якщо ви залучите до цього процесу друзів і однокласників своїх дітей.

Ігри для тих, кому до 5 років

У які ігри ми граємо з малюками від 2 до 5 років? Це ігри, у яких грошик — основний об'єкт. Тому пропонуємо вам щовечора складати дрібні гроші зі своїх гаманців у спеціальну скарбничку чи скриньку. Монетки дуже згодяться для ігор з малюками!

Ігри цього етапу:

1. Допомагають вивчити гроші як предмет з його фізичними властивостями.
2. Доносять концепцію та призначення грошей: гроші на благо. (Розкриваємо взаємозв'язок між бажаним об'єктом і грошми, показуємо дитині, що грошик можна обміняти на те, чого хочеться (іграшку, харчі чи на стрижку в перукарні).)
3. Привчають до акуратного поводження з грошми. (Пояснюємо, що паперові гроші не можна змінати і рвати, що гроші не можна викидати і потрібно тримати в порядку.)
4. Навчають грошових форм і величин: ми пояснюємо, що бувають монети, а бувають паперові гроші і що паперові — «старші» за монети.

У цьому віці фінансові ігри з дітьми можуть бути двох видів: односторонні та спільні. Вибір форми залежить від того, наскільки дитина зрозуміла базові принципи і концепцію грошей. Як це перевірити?

Тест «Чи розуміє дитина, що таке гроші»

На цьому етапі нас цікавить:

- чи цікаво дитині брати в руки монетки і купюри, чи готова вона гратися з ними просто як із предметами нарівні з кубиками, м'ячиками та конструктором;
- чи розуміє дитина, що гроші — це предмети, які можна на щось обміняти;
- чи усвідомлює вона, що монетки та купюри — не те саме.